

Jacques de Groot, gaurko lapur handien maisu zaharra

Iazko urrian bost enpresaburu txekiarrekin batera Jacques de Groot belgikarra kondenatu zuen Suitzako epaitegi federalak Txekiako estatuari 600 milioi dolar ostu izanagatik. Ateratzen dira delituen egile txikiagoak telebistan: De Groot Nazioarteko Diru Funttsaren eta Munduko Bankuaren zuzendari izana da.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

GOOGLERI “JACQUES DE GROOTE” galdetuz gero, argazkien atalean, 86 urte gizon itxura nobleko bat erakutsiko dizu. Argazki gutxi utzi ditu Munduko Bankuaren eta Nazioarteko Diru Funttsaren (NDF) zuzendari boteretsu izandakoak. Domaia da munduko finantzen elitean bizi osoa emanik, foto bakarretakoa auzitegiko atarian ateratzea.

La Libre Belgique egunkarian Ariane Van Caloek honela laburbildu zuen afera urriaren 11n plazaratutako “*Jacques de Groot condamné à une amende avec sursis*” kronikan: “Zigor benetan txikia ezarri zaio, baina Jacques de Groot NDFaren administratzaile belgikarrak helegitea jarriko dio, amaiera arte borrokatuko da”.

Bellinzonean egoitza duen auzitegi federal suitzarrak 75.000 franko suitzarreko isuna ezarri dio Txekiako MUS meategiaren auzian. 2011n MUS konpainiako sei txekiar eta De Groot auziperatu zituzten diru zuriketa eta kriminalitate ekonomikoak egotzirik. Akusatzaileak uste izan du Txekiako energia konpainia bat baino gehiago berenganatu dutela iruzur bidez (...) sozietate sare nahasi bat antolatu zutela herrialde askotan zabaldua, tartean Suitza, konpainiaren diruak ostu eta horiekin erosteko konpainia bera, xentimorik pagatu gabe”.

Albistegietan oihartzunik merezi izan ez duen auzian harrapatutako De Groot nor den Eric Toussainti esker dakigu gaur. Europa mailako altermundialisten liderren artean ezagunenetakoa den Toussaint Attac eta Hirugarren Munduaren Zorra Ezabatzeko Batzordea (CADTM, frantsesezko sigletan) erakunde buruetakoa, berrikitan liburuxka gordina eskaini dio: *Procès d'un homme exemplaire* (Gizon erudugarri baten auzia).

Europaren norabideak gidatu dituen elite ekonomiko eta politiko-entzako erudugarria, bai, De Groot. Toussaintek laburbildutako haren biografian irakur dezakegu 1960an, 32 urterekin, orduan Belgikarena zen Kongoren independentzia bideratu behar zuen negoziaketa mahaiari aritu zela, funtzionario.

1960ko ekainaren 30ean Kongoko lehen ministro Patrice Emery Lumumbak hitzaldi gogoangarri bat egin zuen Belgikako Baudouin [Espainian *Balduino* izenez famatua] erregearen aurrean, Afrika osoaren askapena aldarrikatuz, aginduz ahalginduko zela “Kongo izan dadin Afrika osoaren izar” eta zainduko zuela “gure aberriaren lurren emaitzak gozatu ditzaten bere seme-alabek”.

Lepoa galtzea ekarriko zion ausardia hark Lumumbari. Mobutu

CTK hedabide txekiarren gunean, Jacques de Grooten aurpegia erakusten duten argazki bakanetakoa: Suitzako Bellinzoneko auzitegi federalera sartzen hartu diote. 75.000 frankoko (60.000 euro) isuna ezartzen dion epaiari helegitea aurkeztuko diola deklaratu dio *La Libre Belgique*ko kazetariari: “Niretzako premiazkoa da behingoz bukatzea hamar urtez moralez, dirutan eta -86 urte daukat- osasunez hondoratu nauen prozesu hau. Frogatu ahal izango dut ez nintzela jakinaren gainean egon. Ez dut kondenarik nahi mundu honetatik joan aurretik”. Beretzat Eric Toussaintek idatzi duen *Procès d'un homme exemplaire* liburua komentatzean, Jean Ziegler abokatu eta politikari suitzar ezagunak idatzi du: “Nolaz lortu du De Groot bezalako pertsonaia batek hogeitaz berrantolatutako burutzea bere jardura susmagarriak Munduko Bankuan eta NDFean? Zein eduki ditu babesle eta zein konplize?”

Sese Seko jeneralak preso hartu eta hil zuen hurrengo urtean. Kolpean sartuta zeuden Kongoko zenbait indar, baina disimulurik gabe Belgikako eta AEBetako agintarien zerbitzura. Urte horietan De Groot Munduko Bankuan eta NDFean ari zen, Belgikako ordezkari gisa. Aldi berean Kongoko Banku Nagusiaren aholkulari ere bai.

Kasualitatea? Toussaintek “*Banco Mundial: el golpe de Estado permanente*” liburuan azaldu adu nola nazioarteko erakunde hura eta Belgika elkar hartuta zeuden, Mobuturen erregimenarekin batera, Belgikak Kongon egindako zorrak estatu berriak bere gain har zitzen.

Kongotik Txekiara, Ruandan barna

Karibe itsasoan Haitik 1804an independentzia lortu zuenetik, potentzia kolonialek gauza bera egin dute beti: metropolien probetxurako kolonietan egindako inbertsio eta gastuen zorrak, independentziaren ondoren kolonia horietako jendea pagarazi. Eta herri teoriarik askatuotan, agintari *titereak* erabiliz, are eta zor handiagoak eragin.

Gerra hotzaren garaia zirenez, Mobutu bezalako diktadoreei baimendu zitzaizkien klase guztietako erokeriak egitea horretarako Kongo bezalako herrialdeak zorpetuz, aldi berean Mobutu aberastuz.

Grootek erakundeetako arduraduna izatearekin batera konpainia pribatuen aholkularitzan egiten zituen lanak. Horretaz galdeturik, *Le Soir* egunkariari, De Grootek erantzun: “Zer kulpaa daukat nik lagun batek Ruandan meategi bat baldin badauka? Eta zer kulpaa daukat bankura joateko orde lagun horrengana jo badut diru eske?”.

Inork ez zeukanez harentzat erreprotxurik, adinean aurrera joanik ere lan berean segitu du. Sobiet Batasunaren amiltzearen eta ondoren herrialde komunistetako konpainien pribatizatzeko masiboetan aurkitu zuen zer eginga. 1990eko hamarkadako lapurreta handian aberastu zen Errusiako eta ekialdeko Europako oligarkia berria; bestetik, Mendebaldeko banku eta multinazionalak erosi zuten bisosetan Ekialdean balio zuen guztia.

1998an, nazioarteko erakundetako karguak utzirik Appian Groupeko lehendakari bihurtu zen. Egoitza nagusia Suitzan, 15.000 langile munduan zehar banatuak. Txekian erosi zituen, estatuak saldurik, Skodaren ingenieritza atala eta MUS meatzaritza konpainia. Operazioarako 500.000 dolar laga zizkion Alain Aboudaramek iruzurratitak salatu zuen justiziaren aurrean.

MUS erostean konpainiak kaxan zeukan dirua ostu eta horrekin pagatu zuten erosketaren zorra. Beren sakeletara eramanez 660 milioi franko suitzar, 534 milioi euro. Zorrak, kiebra, pribatizatu, ostu... 2014an ere berdin funtzionatzen du. ■

1973tik 1994a bitartean Munduko Bankuaren eta NDFaren zuzendari exekutibo aritu zen De Groote. Tartean egokitu ziren Mobuturi Mendebaldeko potentziek laguntzea matxinoak zanpatzen, Hego Amerikako hainbat herrialdetan (Txile, Argentina...) erakunde horien murrizketa politikak ezartzea kolpe militarren bidez. Eta baita Ruandako genozidioa ere.

Ruandakoa bereziki azpimarratu du Toussaintek, De Groote nazioarteko erakunde itxuraz *garbien* zuzendaritzakoa izateaz batera Ruandan interes ekonomikoak zeuzkaten meatzaritza korporazioen aholkulari ere bazelako.

Jakina da 1994an hiru hilabete laburretan tutsi etniako milioi bat

jende hil zutela Ruandan, alderdi moderatuetako zenbait milaka huturekin batera. Ezin ukatuzkoa den genozidio hark, ordea, bazituen sustrai ekonomiko nabarmenak ere, gutxiegi aipatzen direnak.

1976tik 1994ra Ruandaren zorra hogeiz biderkatu zen, De Groote buru zeukaten instituzioen gomen-dioz. Baina Munduko Bankuak eta NDFak, 1990an Juvenal Habyarimana diktadorearen gobernuari agindu zioten bere moneta %67an devaluatzea. Zientoka milaka nekazari, batik bat kafearen esportaziorako ari zirenak, miserian geratu ziren. Hondamendi soziala lehenik, genozidioa ondoren.

Wall Street Journal egunkari neoliberalak 1990an salatuak zituen De

ZINKUNEGI
OPTIKA

Garantia.

Egunez egun zure konfiantza geureganatzen dugu,
produktu berriak eta zerbitzu berriak etengabe bilatuz.

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com · www.zinkunegioptika.com

